

ger, idet det troer, at man ubetinget skal give efter for, hvad Folkethinget har meent, for at faae en saadan Sag frem, og derfor har Udvalget heller ikke med den Styrke, som det vistnok ellers vilde have gjort, udtalt sig imod den Bestemmelse, som det af Folkethinget vedtagne Lovudkast indeholder. Jeg skal følge Udvalget, forsaavidt det har gjort Forstjæl paa de Fortrin, som visse af Landets Jordens Besiddere have med Hensyn til de communale Byrder, og det Fortrin, som de have med Hensyn til de egentlige Statskatter, og jeg har allerede forhen bemærket, at, naaget jeg finder ikke saa ganske saa Betænklichkeiten ved, uden alt Bederlag og pludseligt at ophæve den førstnævnte Række af Fordele, at jeg dog, saaledes som Sagerne staae her i Landet, ikke derimod skal gjøre nogen Indsigelse i Hovedsagen, hvorimod jeg, naar Sagen kommer til anden Behandling, hvorved de enkelte Paragrapher komme under Overveielse, vil gjøre nogle, som jeg troer ikke ganske ubetydelige, Bemærkninger. Hvad de communale Byrder, hvormed jeg sammenføier de andre Byrder, som oprindeligtviis have bestaaet i personlige Ydelsler, angaaer, saa er jeg enig med Udvalget baade i, at de hidtilværende Befrielsler ikke have en saa fast løbbestemt Grundvold, som Statteprivilegiet, og at det ogsaa har noget Trykkende og Uretfærdigt med Hensyn til Andre. Man kan ikke nægte, at det har noget virkeligt Uretfærdigt, at en Communes Beboere, som have ufrit Hartkorn, skulle, fordi der er en stor Mængde af privilegeret Hartkorn i samme, være pligtige til, alene at holde de Veie vedlige, som ligesaavel ere til Fordeel for det privilegerede som for det uprivilegerede Hartkorns Eiere, og forrette Kjørfler, der ligesaa meget ere i Godssejernes Interesse som i de øvrige Beboeres. Jeg antager ogsaa, som sagt, at det Fortrin, som det privilegerede Hartkorn har i disse Henseender, aldrig har havt saa stærk en Retsgrundvold, som det Privilegium, de have nydt med Hensyn til Skatter, og hvad der oprindeligtviis tidligere har talt derfor, er blevet saaledes rokket ved de senere Lovbestemmelser og forandrede Forhold, at man nu ikke kan lægge nogen stor Vægt derpaa. Det har i den senere Tids Lovgivning været en Grundsætning, at

hvor Communalbyrder skal udbredes i Penge, saa skal de være fælles, men hvor de derimod skal udbredes in natura er ordentligtviis Forstjællen mellem de forskellige Arter af Hartkorn vedbleven. Jeg troer ogsaa, at de Befrielsler, som det privilegerede Hartkorn har i fornævnte Henseende, oprindeligtviis idetmindste for en stor Deel have sin Grund deri, at Byrderne bestod i personlige Ydelsler. Den vigtigste Deel af det privilegerede Hartkorn er, eller var idetmindste i ældre Tid, Hovedgaardene. Foruden det, at det den Tid ansaaes mindre passende med disse Besidderes Stilling, at de skulle tilsiges til personligt Arbejde af Sognefogden, var der ogsaa den virkelige betydelige Grund, som talte for, at de bleve fritagne for denne Deel af disse Byrder, at efter den Maade, hvorpaa Hovedgaardene dengang bleve drevne, disse hverken vare i Besiddelse af den Hestkraft eller det Folkehold, som behøvedes, for at de, i Forhold til det Hartkorn, de besad, kunde udrede disse Byrder. Gaardene bleve nemlig væsentligt drevne ved Høveri, og som Følge deraf holdt Eierne af Hovedgaardene ikke nært til saamange Heste eller nært til saamange Arbejdsfolk, som en Bonde i Forhold til sit Hartkorn holdt, saameget mindre som Bonden holdt Heste og Arbejdsfolk ikke blot til at dyrke sin egen, men ogsaa Hovedgaardens Jord. Imidlertid har det dog ingenlunde i den ældre Lovgivning staaet ganske klart, at Godssejernes eller det privilegerede Hartkorns Eieres Befrielse for communale Byrder var indskrænket til personlige Ydelsler, thi i en Række af ældre Love vare de ogsaa frie for at betale communale Bidrag, som bestode i Penge, eller idetmindste for at betale dem i det Omfang og paa samme Maade, som Besidderne af det uprivilegerede Hartkorn. Jeg skal blot, for at nævne nogle saa Exemppler, herpaa bemærke, at Rescr. 2den August 1737 fritog Hovedgaardsjorder for Delinquentudgifter, og ligeledes Forordn. 13de Jan. 1747 taler om Delinquentudgifter som Byrder, der hvile paa Landalmuen, og altsaa udelukkede Godsbesidderne derfra. Jeg skal endvidere bemærke, at der er en Mængde Anordninger angaaende Ligning af visse Meddicinal-Udgifter, som indskrænker denne Ligning